

11.7.2018

EOAK/5619/2017

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamiehen sijainen Mikko Sarja

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Minna Verronen

MIKKELIN KAUPUNGIN VAMMAISPALVELUJEN PÄÄTÖKSEN VIIPYMINEN

1 KANTELU

Kantelija pyysi tutkimaan Mikkelin kaupungin vammaispalvelun viivyttelyä vammaispalvelulain mukaisten asunnon muutostöiden kustannusten korvaamisessa.

Kantelija kertoi tiedustelleensa Mikkelin kaupungin vammaispalveluista kesällä 2017, kuinka paljon hän voisi hakea korvausta asunnon muutostöihin, mutta hänelle ei ollut kerrottu kohtuullisten kustannusten suuruutta.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Etelä-Savon sosiaali- ja terveystyöpalvelujen kuntayhtymän (ES-SOTE) selvitys 18.12.2017.

3 RATKAISU

3.1 Käsittelyaika

3.1.1 Tapahtumat ja saatu selvitys

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystyöpalvelujen kuntayhtymän vastaavan sosiaalityöntekijän selvityksen mukaan kantelijan asunnon muutostyöhakemus saapui vammaispalveluun 29.11.2016.

Sosiaalityöntekijän selvityksen mukaan asunnon muutostyöhakemuksen saavuttua asiakkaaseen otetaan yhteyttä puhelimitse ja sovitaan palvelutarpeenarvointi asiakkaan kotiin. Kotikäynnillä arvioidaan ja kartoitetaan asiakkaan palveluiden tarvetta sekä ohjataan tarvittaessa asiakasta hänen tarvitsemiinsa palveluihin.

Selvityksen mukaan palveluohjaaja oli 17.1.2017 tiedustellut sähköpostilla kantelijalta mahdollisuutta kotikäyntiin, jossa katsottaisiin tehtyjä ja korvattavaksi haettuja asunnonmuutostöitä. Kantelijan vastattua myöntävästi palveluohjaajat kävivät kotikäynnillä kantelijan uudessa kodissa 24.1.2017, jolloin laadittiin palvelusuunnitelma. Tämän jälkeen vammaispalvelujen tiimi (palveluohjaajat, erityistyöntekijä sekä vammaispalvelun vastaava sosiaalityöntekijä) arvioivat kantelijan asunnonmuutostöiden kokonaisuutta ja kustannuksia helmikuussa 2017.

Palveluohjaaja ja Essoten teknisten palvelujen edustaja kävivät selvityksen mukaan katsomassa ja arvioimassa asunnon ulkoluiskaa kustannusarvion tekemistä varten 23.3.2017, minkä jälkeen vammaispalvelun tiimipalaveri valmisti kantelijan asunnon muutostyöpäätöstä 27.3.2017.

Viranhaltija teki 29.3.2017 päätöksen asunnonmuutostöistä kantelijalle.

3.1.2 Lainsäädäntö

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Hallintolain 7 §:n mukaan asiointi ja asioiden käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 3 a §:n mukaan vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun vammainen henkilö tai hänen edustajansa on esittänyt palvelu- tai tukitointa koskevan hakemuksen, jollei asian selvittäminen erityisestä syystä vaadi pitempää käsittelyaikaa.

Vammaispalvelulain 9 §:n 2 momentin mukaan kunnan on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle asunnon muutostöistä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta hänelle aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä toimenpiteitä suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Asunnon muutostöiden kustannusten sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimista ja kustannusten korvaamista koskeva säännös on luonteeltaan ns. korvaussäännös. Tämä tarkoittaa, että vaikeavammaisella henkilöllä on oikeus itse päättää siitä, minkälaisia laitteita ja välineitä hän hankkii tai minkälaisia asunnon muutostöitä hän teettää. Kunnan velvollisuutena on korvata vaikeavammaiselle henkilölle muutostöistä sekä laitteiden ja välineiden hankinnasta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset.

3.1.3 Arviointi

Totean aluksi, että vammaispalvelulain 3 a §:n säännös kolmen kuukauden käsittelyajasta on pääsääntöinen käsittelyn enimmäisaikaa koskeva säännös, eikä sitä voida tulkita hakemuksen sellaiseksi käsittelyajaksi, joka oikeuttaisi viranomaista lykkäämään päätöksentekoaan ilman asiallista asian selvittämiseen liittyvää syytä määräajan loppupuolelle.

Kanteluun saadusta selvityksestä ei ilmene syytä siihen, miksi kotikäynti palvelusuunnitelman tekemistä varten toteutettiin vasta lähes kahden kuukauden kuluttua (24.1.2017) hakemuksen saapumisen jälkeen. Selvityksen mukaan vammaispalvelun tiimissä (palveluohjaajat, erityistyöntekijä sekä vammaispalvelun vastaava sosiaalityöntekijä) oli arvioitu kantelijan asunnonmuutostöiden kokonaisuutta ja kustannuksia helmikuussa 2017 eli lähes kolmen kuukauden kuluttua hakemuksen saapumisesta. Selvityksessä ei myöskään tuotu esiin sellaista erityistä syytä, jolla olisi perusteltu sitä, että asunnon ulkoluiskan katselmus tehtiin lähes neljän kuukauden kuluttua hakemuksen saapumisen jälkeen. Hakemuksen käsittely oli kaiken kaikkiaan kestänyt neljä kuukautta.

Katson Etelä-Savon sosiaali- ja terveystyöryhmän menetelleen vammaispalvelulain 3 a §:n vastaisesti kantelijan hakemuksen käsittelyssä, koska käsittelyaika ylitti vammaispalvelulaissa erikseen säädetyn kolmen kuukauden enimmäiskäsittelyajan eikä tälle ole esitetty laissa tarkoitettua erityistä syytä.

Tapahtuneen johdosta korostan, että vaatimus asian viivytyksettömästä käsittelystä koskee asian käsittelyä kaikissa sen vaiheissa. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että viranomaisen on järjestettävä toimintansa niin, että kaikissa hakemuksen käsittelyvaiheissa käsittely toteutetaan viivytyksettömästi. Vammaispalvelulain tarkoittamissa asioissa tämä korostuu, koska niiden käsittelylle on säädetty perustuslaissa ja hallintolaissa säädetystä yleisestä viivytyksettömyyden vaatimuksesta poiketen erityinen enimmäiskäsittelyaika.

3.2 Muut kantelussa esitetyt asiat

Viittaan kantelijalle 29.9.2017 annettuun vastaukseen (EOAK/5525/2017).

Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella katson, että muilta osin asiassa ei ole ilmennyt aihetta epäillä lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.1.3 esittämäni käsityksen Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen vanhus- ja vammaispalveluiden tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni kuntayhtymälle.